

Populærvidenskabeligt ABSTRAKT, 'Everyday Comfort Practice: A Design Ethnographic Approach to Sustainable Indoor Climate and Technology' af Svenja Jaffari

Denne afhandling opfatter brugernes daglige praksis som handlingsrettet og uudnyttet ressource for design for bæredygtighed (Design for Sustainability (DfS)). Baseret på feltstudier af familiers oplevelse af indeklima og komfort illustrerer denne afhandling betydningen af en praksis-orienteret etnografisk tilgang til at designe bæredygtige indeklimateknologier.

Udgangspunktet er problematikken i trekanten mellem bygningsdesign med standardiseret indendørs klima, energiomkostninger og beboernes adfærd. Pr. konvention er bæredygtige bygninger designet til at afskærme de indendørs bygningskomponenter og beboere fra de udendørs klimaforhold. Det ses for eksempel i 'tætte' lavenergibyggerier udstyret med indeklimateknologi, der ofte er reguleret af automatiserede systemer til at levere optimale komfortforhold (dvs. temperatur, luftfugtighed, luftkvalitet, støj og lys) til beboerne. Bygningernes indeklima er designet i henhold til internationale bygningsreglementer og standarder, som baseres på ingeniørvidenskabelige forskeres kontrollerede eksperimenter, klassifikation og analyse.

Gennem de sidste to årtier har forskere fra en bred vifte af discipliner, fx. sociologi, antropologi, filosofi, adaptive ingeniørvidenskab, miljøpsykologi eller arkitekturteori imidlertid udfordret denne traditionelle opfattelse af indendørs komfort som noget der kontrolleres af en bygning både teoretisk og begrebsmæssigt. Det som disse discipliner primært beskæftiger sig med, er bæredygtighed i form af energi omkostninger, og anvendelighed i forhold til folks oplevede hverdagserfaringer af et behageligt indeklima. Nogle design forskere har brugt kritiske designartefakter til at engagere sig i sådanne spørgsmål om bæredygtighed ved at provokere til eftertanke og diskussion. Imens sådanne forskellige kritik hober sig op i de enkelte fagområder, kæmper ingeniørvidenskabelige forskere og bygningsingeniører stadig med de alternative processer og produkter der skal til for at opnå bæredygtig komfort.

Denne afhandling anvender hverdagspraksis-orienteret designetnografi på et område, der traditionelt kun har været genstand for ingeniørvidenskabelige praksis, til at undersøge disse spørgsmål. Det empiriske arbejde er forgået i et brugerdrevet innovationsprojekt (Indeklima & Livskvalitet), hvor ingeniører, designere, sociologer og antropologer mødtes om at udveksle deres forskellige perspektiver og i fællesskab forme nye ideer for fremtidens bæredygtige indeklimateknologier. Afhandlingen beskriver kvalitative resultater fra feltstudier i fem danske familier, som viser, hvordan folk rent faktisk opnår 'komfort' i deres hverdag. På baggrund af studierne udvikles begrebet 'komfort praksis', som afdækker hvordan mennesker indretter deres omgivelser, opretholder sociale relationer, forsøger at forstå og integrere specifikke indeklimateknologier, skaber sammenhæng mellem inde- og udeklima og agerer efter individuelle snarere end politisk korrekte indeklima dagsordner. Afhandlingen bygger på detaljerede analyser af workshops med forskere og erhvervsfolk, og den sammenligner både kvalitative (videoptagelser, observationer) og kvantitative data (grafer fra målinger). Ud fra det konkluderer den at det er nødvendigt at udfordre helt grundlæggende begreber i designforskning ('designets hensigt', 'design som professionel praksis') for at finde visioner og designe scenarier for innovative, bæredygtige produkter, der er baseret på folks hverdag og sammenkoblede 'komfort praksiser'.